

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE AUDITCOMMISSIE DORDRECHT D.D. 14 OKTOBER 2020

Voorzitter: mevr. Koene
Griffiemedewerker: dhr. Bakker
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Boersma (ChristenUnie/SGP)
Mevr. Jager (Fractie Jager)
Dhr. Oostenrijk (CDA)
Dhr. Wisker (VSP)
Dhr. Van der Meer (GroenLinks)
Mevr. Van der Berg (PvdA)
Dhr. Van der Net (VVD)
Dhr. Wringer (Beter voor Dordt)
Mevr. Kruger (GroenLinks)

Ambtelijke ondersteuning: Dhr. Van Vliet, dhr. Van den Beukel, dhr. Besseling, dhr. Hagoort

1. Opening, mededelingen en vaststellen agenda

De voorzitter: Nu wel, jawel. Oké, nou ben ik dus echt te zien. En ik zat u net nog te vertellen, anders had u dat leuk bolletjesjasje moeten missen met het bijpassende mondkapje. Heel flauw dit. Goed, goedenavond, welkom bij de auditcommissie van 14 oktober 2020. Ik heb bij de aanwezigen, ik ga even het rijtje af. De heer Bakker als commissiegriffier. Mijnheer Besseling. Mijnheer Van den Beukel, die zijn van de ambtelijke organisatie. Mijnheer Van der Meer van GroenLinks. Mijnheer Hagort van de ambtelijke organisatie. Mevrouw Jager, fractie Jager. Mijnheer Wisker van de VSP. Mevrouw Van der Berg van de PvdA. Mijnheer Boersma van de CU/SGP. Mijnheer Van der Net van de VVD. Mijnheer Wringer van Beter voor Dordt. Mevrouw Kruger is toehoorder namens GroenLinks. Mijnheer Steenhouwer, die heb ik de hele tijd al in beeld, gezellig. Mijnheer Oostenrijk van het CDA. En de heer Van Vliet, en die zaten net ook allemaal in een andere vergadering. Dus welkom. Volgens mij heb ik dan alle ambtelijke ondersteuning gehad. Ik mis volgens mij alleen mijnheer Muller, maar wie weet dat die er nog bij komt. De opening hierbij. Heeft er iemand mededelingen? Moet ik even naar de chat, want zoals u begrijpt gaat het gewoon weer volgens dezelfde afspraken als bij de raadsvergadering. Niemand. Dus kan de agenda zo worden vastgesteld zoals dit ligt? Ook geen tegenbericht. Kijk, dat is mooi. Dan heb ik nog wel even een mededeling. Want de bespreking van de bovenwijkse voorzieningen, dat is vanuit grondzaken zeg maar, die is verschoven naar de volgende vergadering. En dat komt omdat we deze digitale vergadering niet al te lang willen maken. En ook heeft daardoor grondzaken iets meer tijd om het een en ander voor te bereiden. Dus dan weet u dat.

2. Vaststellen van het concept verslag en de besluitenlijst van 3 september 2020

De voorzitter: Dan gaan wij over naar punt 2, dat is het vaststellen van het concept verslag en de besluitenlijst van 3 september 2020. Iemand? Nee, mooi.

3. Nieuwe behandelvoorstellen

De voorzitter: Drie, de nieuwe ... Ik zie hier staan de nieuwe behandelvoorstellen en ik zie in de chat staan apparaatsinstellingen. Dus ik wou bijna nieuwe apparaatsinstellingen zeggen. De nieuwe behandelvoorstellen. Het voorstel is om de informatieveiligheid te agenderen voor een volgende vergadering. Is dat een goed idee? Kan u dat even in de chat aangeven. Akkoord, prima, goed idee. Kijk, hou ik van. Helemaal leuk. Heel goed idee zelfs volgens mijnheer Van der Meer. Nou, mooier krijgen we het niet vanavond. Dan gaan we dat doen. Dan krijgen we punt 4 en dat is het concept auditplan 2020.

STUKKEN TER BESPREKING

4. Concept-Auditplan 2020

De voorzitter: En de accountant die gaat hier een toelichting op geven. Ik zou u willen vragen eigenlijk om eerst even deze toelichting helemaal uit te luisteren. En als u een vraag heeft, die even te noteren, dat we dan aan het eind een rondje daarvoor kunnen doen. Is dat akkoord voor iedereen? Ik denk het wel. Dan ga ik nu mijnheer Steehouwer het woord geven. Gaat uw gang.

De heer Steehouwer: Dank u wel, voorzitter. Is het handig als ik de presentatie op het scherm ook zet? Of heeft u allemaal de stukken ontvangen en naast u? Vraag aan de voorzitter.

De voorzitter: Ik krijg van de commissiegriffier het advies om het gewoon op het scherm te zetten als dat kan. Want ondanks dat we het hebben, is dat wellicht wel zo duidelijk.

De heer Steehouwer: Prima. Als het goed is dan ziet u nu, ik zal even naar het begin gaan, een mooi plaatje van de skyline van Dordrecht. Bij mij knippert het heel vervelend.

De voorzitter: Misschien zit er ergens een discobeat achter gestopt. Bij mij knippert die ook. Nu is die even ...

De heer Steehouwer: Die skyline kan die niet aan blijkbaar. Als jullie het goed vinden ga ik pagina voor pagina door het auditplan. Dit auditplan bestaat eigenlijk uit twee delen. Enerzijds meer de inhoudelijke zaak die we onder de aandacht willen brengen in het kader van de controle en zeker ook de ontwikkelingen naar aanleiding van corona, ten aanzien van de steunmaatregelen die over het land zijn uitgestort. En ook ergens in een jaarrekening moeten landen. En het tweede deel betreft een bijlage waar feitelijk gewoon als naslagwerk het een en ander is opgenomen wat u voorgaande jaren ook al in het auditplan heeft gezien. Dit gaat meer over een stukje kaderstelling, type rapportages die uit de controle volgen et cetera. Met uw goedvinden concentreer ik mij

op het eerste deel. En mocht u vragen hebben over de bijlagen, dan beantwoordt ik die uiteraard graag. Nou, nieuwe controleronde. Dan beginnen we altijd ook met de ambtelijke organisatie met het terugblikken op vorig jaar. En vooral zoeken naar: wat ging goed? Maar ook: wat kan beter? Of clusters nog weer verder te finetunen en het liefst ook de doorlooptijd te verkorten. Nou, terughalend, we zijn geloof ik een week bij u op locatie geweest. En daarna moest het allemaal thuis verder. En ondanks alle perikelen in dat begin hebben we de controle gelukkig op tijd kunnen afronden. Mede ook gesteund door alle medewerkers van de ambtelijke organisatie. Maar het heeft wel geleid tot een lang en intensief proces en ook wel veel afstemming qua vragen. En de insteek is nu vooral om te leren van die vragen en te zorgen dat het proces 2021 en voorjaar 2021 korter kan. En we merken gewoon dat er een fijne samenwerking is qua aanpak. Niet anders dan voorgaande jaren, dus op basis van risicoanalyse op processen en kosten en niet steunend op de interne organisatie, maar vooral gegevens gerichte controles in samenwerking met de controleur rechtmatigheid. De auditor rechtmatigheid. Goed om ook stil te staan bij: zijn er nu wijzigingen in het normenkader? Die van belang zijn uiteraard. Eigenlijk een belangrijke normenkader is besluit begrote verantwoordenden BVV. En daar zijn eigenlijk geen wijzigingen in ten opzichte van vorig jaar. En die zullen ze ook in de jaarrekening weinig tot geen invloed van terugzien. Dus dat zal voor de controle niet tot bijzondere aandachtspunten leiden. Uiteraard het fors steunen dat die jaarrekening toch doet, van de prijzen die BVV stelt. Er zijn nu twee zaken die ik in het vervolg van deze presentatie verder wil uitdiepen met u. Enerzijds de impact van de noodmaatregelen in het kader van corona, ik zei het al eventjes in mijn inleiding. En anderzijds de rechtmatigheidsverantwoording. Nou, dat gecombineerd met de aandachtspunten die wij ook in de accountantsrapportage 2019 aan u hebben gerapporteerd laat dit eigenlijk een korte opsomming van de aandachtspunten die wij voor de controle 2020 mee gaan nemen. Dan zijn dit eigenlijk de bijzondere aandachtspunten uiteraard, naast de reguliere risico's op grondexploitaties, sociaal domein, verbonden partijen et cetera. Ik begin met u vooraan, de impact van corona. Dat heeft op twee manieren, misschien wel drie manieren, is dat van invloed op onze controle. Te beginnen eigenlijk bij: wat doet het nu met de interne organisatie? Er zijn natuurlijk allerlei functiescheidingen en nou ja uitvoerende taken belegd bij allerlei andere mensen. Ja, wat gebeurt er nu met de kwaliteit van de interne beheersing op het moment dat iedereen dat niet meer vanuit kantoor doet, maar in hoofdzaak gewoon achter hun bureau thuis. Dus dat heeft de volle aandacht, met name nu in de interim controle. Nou, een tweede aspect is de impactanalyse die al door de organisatie is aangeleverd in de eindejaarcontrole 2019. Eigenlijk de eerste analyse, die is ook gedeeld met u als raad, op welke vlakken corona van invloed is op de cijfers. Dan heb je het over de baten en de lasten. Maar goed, een impactanalyse is natuurlijk in feite een dynamisch document. Dus er is begonnen met een impactanalyse met de kennis die er toen was. En wij hebben een scan eigenlijk opgesteld, een vragenlijst, waar we met de organisatie doorheen gaan om in de volle breedte met elkaar te praten over: hebben we daar alles mee in beeld? En hoe is de huidige situatie ten opzichte van de aanvankelijke inschatting? Maar ook: hoe kijken we vooruit? Want we hoopten met zijn allen toch ook dat er een tijd na corona komt. Daar zeg ik straks nog even iets meer over. En als derde, de verwerking van alle extra uitgaves en bijdragen uit het Rijk daarin in de jaarrekening 2020. Daar is natuurlijk een groot deel daarvan belegd bij de SDD. Maar

uiteraard zal ook daar een indirecte impact de nieuwe jaarrekening wel te zien zijn. We diepen dat straks nog iets verder uit hoor, dus ik ga nu ook eventjes die andere punten af. Rechtmatigheidsverantwoording, de laatste stand, en het zijn bijna dagkoersen inmiddels geworden, is dat in december 2020 aanstaande door de Tweede Kamer het wetsvoorstel wordt behandeld. En de invoering in 2021 zal zijn, maar dat pas voor het eerst over 2022 dat het college een rechtmatigheidsverantwoording zal moeten worden afgegeven. En hier ziet u ook nog de bullets, daar waar u als raad ook rollen heeft. Het vaststellen van de toleranties, het vaststellen van het normenkader waar het college zich moet verantwoorden. En dan ga ik weer even terug naar ons accountantsverslag 2019, waar we ook eerste inzichten hebben gegeven in de verschillende varianten die kunnen worden gekozen. En wij zijn hier ook over in gesprek met de ambtelijke organisatie om de juiste keuzes te maken, maar natuurlijk ook de prioriteitsstelling te spiegelen. Omdat je natuurlijk in feite een jaar meer de tijd hebt, kun je ook meer voorbereidingstijd nemen. Maar het is wel zaak dat de juiste prioriteiten ook qua risico's worden gekozen. Een blijvend aandachtspunt is het borgen van inkoop- en aanbestedingsbeleid. Dat is niet specifiek voor Dordrecht, maar zeker het overgrote deel van gemeentes en provincies voor die schappelijke regelingen. Dat vooral met controles achteraf kan worden vastgesteld in hoeverre er is gewerkt conform deze wetgeving. En dat het natuurlijk belangrijk is dat daar meer aan de voorkant en in de procesgang steunpunten komen. Maar dat is een punt waar we het niet heel vaak met elkaar over hebben. Dat materialiteit, dat is de tolerantie die wij als tolerantie hebben bij de controle van de jaarrekening, die is vastgelegd en in de wet verankerd in het besluit accountantscontrole decentrale overheden, BADO. En die is 1% van de omvangbasis, zo staat het letterlijk in het BADO. Nou de omvangbasis wordt vervolgens gedefinieerd als het totaal van de lasten en de toevoegingen aan reserves. Nou, je snapt natuurlijk bij een normaal jaar is het eigenlijk geen punt van discussie, zou je kunnen zeggen. Alleen wat we natuurlijk zien in de regio, en wel meer dan alleen de regio, is dat de verkoop van de aandelen Eneco een zeer significante transactie is die door uw jaarrekening 2020 loopt. En die via een toevoeging aan reserves, dus in feite ook in die omvangbasis terecht zou komen. Nou, je voelt eigenlijk al aan dat als je kijkt naar de normale begroting van een goede 500 miljoen, dat dan 370 miljoen als je met een materialiteit van bijna het dubbele van de normaal gesproken jaarrekening zou controleren, dan kan er zomaar het een en ander buiten beeld blijven in de controle. Nou, dat is niet iets waar wij als BWO alleen tegenaan lopen. Dus wij hebben in het bredere kader overlegorgaan, met de accountants die gemeentes controleren, gebracht. En daar komt ook gewoon een uitspraak over hoe hiermee om te gaan. Insteek is in elk geval, en dat is ook wel het voorstel wat wij u doen, is om deze transactie buiten de bepaling van de materialiteit te houden. Het is ook een kwalitatieve rekenen, is dat goed. Omdat u als raad uiteraard ook gevoel wil houden bij feitelijk de normale taken en uitgaven van uw gemeente. En de kaders die u daarin heeft afgesproken en vastgesteld. En ik breng het nu bijna alsof daar een keuze in is. Dat is eigenlijk niet echt het geval, maar ik vind het wel zo transparant om u hier ook in mee te nemen, dat u niet achteraf verrast bent door het feit dat de materialiteit niet gelijk is aan 1% van de lasten plus toevoegingen aan reserves.

De voorzitter: Mijnheer Steehouwer. Ik krijg een vraag in de chat: wat is materialiteit?

De heer Steehouwer: Materialiteit, dat is, ik zal het proberen simpel uit te leggen. Wij controleren niet elke euro die in de jaarrekening staat. Dus stel dat er een fout van 10 euro in de jaarrekening van gemeente Dordrecht zou zitten, dan wordt het beeld van de jaarrekening, dus het vermogen en het resultaat, worden daardoor niet echt anders. Als daar 10 euro afwijking in zou zitten. Nou, en die 10 euro is even als voorbeeld. Het bedrag wat eigenlijk niet erg is en om maar zo te zeggen als fout in de jaarrekening te hebben, dat noemen we de materialiteit. En voor gemeentes geldt dus dat er wettelijk verankert is dat er een fout mag zitten in de jaarrekening van 1% van de lasten. En dat dan het oordeel van de accountant nog steeds goedkeurend is. Nou, dat klinkt misschien wat gek, hè. Want ja, 1%, dat is toch aardig wat miljoenen. Maar wij rapporteren natuurlijk wel alle fouten boven, ik meen dat het 3 ton is, in onze eindrapportage. Dus u heeft wel zicht op: wat zijn nou alle verschillen geweest die wij hebben gevonden in de controle? Maar in de totaalstelling van die fouten mag het nooit hoger zijn dan die 1%. Feitelijk is het gewoon de grofmazigheid van de controle, zou je kunnen zeggen. Ik hoop dat uw vraag hiermee afdoende beantwoordt is. En als laatste kijken wij uiteraard naar de opvolging van de aandachtspunten zoals wij die in het accountantsverslag 2019 hebben opgenomen. Die zijn u bekend, het gaat denk ik te ver om die nu integraal te behandelen. U ziet hier als voorbeeld, ik ga die niet allemaal af, maar de aspecten die in de coronascan zoals wij die hebben gemaakt.

De voorzitter: Ik ga heel eventjes inbreken. Want we hebben eigenlijk afgesproken dat aan het eind van het verhaal de vragen gesteld worden. Ik krijg alleen ook via de chat dat uw wel heel erg blijft praten. Dus dat mijnheer Van der Net is het dan in ieder geval dus kwijt, als die daar heel de tijd mee moet wachten. Dus is het een probleem als er tussendoor een vraag gesteld wordt?

De heer Steehouwer: Nee hoor, zeker niet.

De voorzitter: Oké, prima. Dan geef ik eerst even het woord aan de heer Van der Net.

De heer Van der Net: Het is niet zo zeer dat misschien ik het kwijt kan raken. Misschien ook wel, maar de rest van de vergadering misschien ook. Er wordt dusdanig info over ons heen gestort en het is toch wel eventjes van belang om even toch een verduidelijkende vraag te stellen. U had het over de tolerantiewensen, die moesten worden vastgesteld. Dat moest door de gemeenteraad. En u zei van: dat moet tussen de nul en de drie procent zijn, toch? Hoe zou een tolerantie, dat vraag ik me dan gewoon puur af, ik bedoel van: ik heb het liefste dat er geen tolerantie is eigenlijk.

De heer Steehouwer: Ja, die tolerantie waar u aan refereert, dat gaat over de rechtmatigheidsverantwoording. Ik zal even teruggaan in de presentatie. Hier ziet u die staan. Voor de rechtmatigheidsverantwoording die het college zal moeten gaan afgeven in 2022. Ja, daar stelt u als raad de kaders. Dus u geeft aan welke normen en welke notities en verordeningen u van belang vindt om door het college over gerapporteerd te worden.

De heer Van der Net: Dus de gemeenteraad kan gewoon stellen van: wij tolereren niks, wij zetten hem op nul procent. Dat kan de gemeenteraad doen dus?

De heer Steehouwer: Het kan, maar ik wil daar wel graag iets bij zeggen. Want dat impliceert nogal wat, omdat dan er mag geen fout gemaakt worden in die zin. Of elke fout die gevonden wordt moet gerapporteerd worden, zo zou je het ook kunnen zeggen.

De heer Van der Net: Het is niet dat er geen fout gemaakt mag worden, maar dat als er fouten gemaakt zijn dat die kunnen worden verklaard. Daar gaat het volgens mij om.

De heer Steehouwer: U moet zich ook realiseren dat dat ook betekent dat er een ambtelijke organisatie moet zitten die dus ook voldoende werk moet doen om met voldoende diepgang de gemaakte fouten te kunnen vinden. En als je nul procent tolereert of drie procent tolereert, dat is een wereld van verschil als het gaat over de diepgang van de benodigde steekproeven die bijvoorbeeld moeten worden gedaan. Dus u moet zich afvragen of afwegen eigenlijk ...

De heer Van der Net: Ik begrijp het wel hoor.

De voorzitter: Mijnheer Van der Net.

De heer Van der Net: Ja, ik begrijp het wel vanuit een accountant, voorzitter. Maar mijn vraag is gewoon simpel van: eigenlijk vind ik dat je zo veel mogelijk richting die nul moet gaan, dat is gewoon een politieke opmerking dit eventjes.

De voorzitter: Ik wil net zeggen, daar zijn we niet van in de omgang, mijnheer Van der Net.

De heer Van der Net: Nee, maar ik bedoel van: ik probeer even te begrijpen welke ruimte ik heb.

De voorzitter: Geen.

De heer Van der Net: Dat is toch ook belangrijk voorzitter.

De voorzitter: Ja, dat is heel belangrijk, mijnheer Van der Net. Maar in debat gaan met de accountant, dat is meestal niet het beste idee.

De heer Van der Net: Ja, goed, ik ken heel veel accountants, ik win dat nooit.

De voorzitter: Heeft u nu nog een concrete vraag? Want anders dan, mijnheer Van der Meer die heeft namelijk ook nog een vraag over die tolerantie.

De heer Van der Net: Er is ook sprake van dat er nog overleg moest plaatsvinden tussen accountants. En dan denk ik van: waarom moet er dan overleg plaatsvinden? Dus het is niet helemaal duidelijk. En dan moet er overleg zijn, en hoe bepalen accountants dan wat de uitkomst is? Dat is mijn vraag eigenlijk, voorzitter.

De voorzitter: Daar gaat mijnheer Steehouwer antwoord op geven.

De heer Steehouwer: Zeker weten. Kijk, dat overleg dat gaat over de materialiteit, dus de tolerantie die wij vanuit de wet moeten toepassen bij de controle van de jaarrekening. En die is bepaald op 1 procent van de lasten plus alle toevoegingen aan de reserves. Maar op het moment dat daar een zeer significante transactie doorheen loopt, zijnde de verkoop van de Eneco aandelen, dan kun je kwalitatief eigenlijk niet meer droog houden dat je dan die toevoegingen aan de reserves van ruim 300 miljoen, dat je die in de materialiteit mag meerekenen. Dat zou onzorgvuldig zijn, is onze mening. Maar wij vinden het raar als de ene accountant bij gemeente A, waar deze casus speelt, wel het meerekent. En een accountant bij een andere gemeente dat niet doet. En vandaar dat het zorgvuldig is om accountants die te maken hebben met gemeentes waar een verkoop van de Eneco aandelen speelt, dat daar een lijn wordt aangehouden over het al dan niet meewegen van deze transactie in de materialiteitsbepaling. Dus die lijn te trekken en niet een bepaalde willekeur.

De heer Van der Net: Die begrijp ik. Maar er is dus nog geen standaard. Dus er wordt gezocht naar een bepaalde standaard om dat te gaan bepalen. Begrijp ik het goed zo?

De heer Steehouwer: Nee, er is een standaard, maar die is niet zwart-wit. En om te voorkomen dat de professionele oordeelsvorming van de ene accountant afwijkt van de ander, lijkt het ons als accountants goed om hier een lijn te trekken.

De heer Van der Net: Ik weet voldoende, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Zo, dan ga ik toch eerst nog even mijnheer Oostenrijk, want we zijn nou toch even aan het rommelen. Mijnheer Oostenrijk, zeg het eens.

De heer Oostenrijk: Ja, graag voorzitter. Ik had een paar vragen. Die tolerantiegrens die dus tussen nul en drie procent zou mogen zitten, is mijn uitleg even. Als het drie procent is, over hoeveel geld praten we dan?

De heer Steehouwer: Drie procent van de begroting van uw gemeente. Dus dat zal 15 miljoen zijn om en nabij.

De heer Oostenrijk: Nou ja, dat is niet niks.

De heer Steehouwer: Nee, maar u moet zich realiseren, er zijn twee verschillende toleranties waar we het in deze sheet over hebben. Een is de tolerantie in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording. Die is nul tot drie procent, daar is uw vraag nu over. Die geeft u als kader meer aan het college om bij het verantwoording afleggen over rechtmatigheid om nader de diepgang te bepalen. En dat is feitelijk de ondergrens voor het rapporteren van fouten. Dus op het moment dat er fouten zijn boven dat percentage, of boven een eurobedrag wat samenhangt met het percentage, moet u die in de verantwoording worden gerapporteerd. U heeft ook als raad de mogelijkheid om te zeggen: wij willen dat bevindingen boven bedrag X, dus zeg een half miljoen, ik noem maar even een dwarsstraat, in de paragraaf bedrijfsvoering nader worden toegelicht. Dus dan staan ze niet in de paragraaf rechtmatigheidsverantwoording zelf, maar in een aparte paragraaf in de jaarstukken. Misschien is het goed, want ik merk dat hier best

wel veel vragen over leven, dat wij samen met de ambtelijke organisatie een keer een aparte informatiesessie voor beleggen. Als auditcommissie, omdat u hier nou ja, ik denk in de loop van 2021 uw hoofd over zal moeten buigen. En ook besluiten zal moeten nemen. En het is nou niet helemaal uit gekristalliseerd, elke gemeente zit nu in de fase van: waar doe je goed aan? Maar er is natuurlijk ook een keerzijde. En dat betekent dat hoe lager het percentage is, hoe meer ambtelijke capaciteit er vrij gemaakt moet worden om überhaupt die verantwoording te kunnen afgeven. Dus misschien is het aan u, voorzitter, de vraag of dat dit mogelijk iets is voor een volgende vergadering. In samenspraak ook met de ambtelijke organisatie.

De voorzitter: Dat is in ieder geval iets waarvan ik denk dat het goed is om even uit te werken. En dan kunnen we dat mogelijk inderdaad de volgende keer bespreken. Ik weet niet wat mijnheer Van der Net daar aan toe te voegen heeft.

De heer Van der Net: Ik wilde wat beamen. Want volgens mij ...

De voorzitter: Dank u wel. Ja, dank u wel. Mijnheer Oostenrijk, u had nog meer vragen.

De heer Oostenrijk: Ja, die rechtmatigheidsverantwoording. Daar zie ik op de sheet dat die pas vanaf 2022 aan de orde is, dat het college dat zelf doet. Alleen wat moet ik nu met die verklaring door het college bij het agendapunt wat we dus niet hebben behandeld? Dus dat raadsvoorstel verantwoording ENSIA 2019. Daar zit overigens door het college getekend exemplaar bij. Hoe moet ik dat plaatsen?

De heer Steehouwer: Nou ja, het ENSIA audit is heel anders dan controle. Dat gaat meer over de inrichting van de IT-omgeving ten aanzien van, ik moet het goed zeggen hoor, de Digi-D omgeving. En daar is de gemeente verplicht om een controle te laten uitvoeren. En ik ken het stuk niet, maar ENSIA onderzoek is een jaarlijks terugkerende audit op eigenlijk de hele beveiligde uitwisseling van informatie tussen burger en de gemeente.

De heer Oostenrijk: Dat is agendapunt 3A, met een hele hoop bijlagen.

De heer Steehouwer: Ja, ik heb alleen de agenda zelf.

De voorzitter: Mijnheer Oostenrijk, mijnheer Steehouwer zit niet als commissie- of raadslid in deze commissie. Dus die heeft toch een andere documentatie dan wij.

De heer Oostenrijk: Een laatste vraag, voorzitter. Als het gaat over de jaarrekening 2020. In hoeverre zijn de bevindingen van het accountantsverslag in de jaarrekening 2019 meegenomen? Dat is het agendapunt wat we straks nog aan de orde krijgen. Maar daar zitten een aantal wetenswaardigheden in, waarvan je kan zeggen van: nou, zijn die dus, worden die dus in de verantwoording meegenomen? Dan hebben we het over bijlage 2 van de voorstellen aanpassing nota reserves en voorzieningen. En daar worden een aantal mankementen vermeldt, bijvoorbeeld ook onderhoudsvoorzieningen Sportboulevard, onderhoudsvoorzieningen sportgelden, dat daar iets aan mankeert, om het maar even zo te zeggen.

De heer Steehouwer: Wat was uw vraag?

De heer Oostenrijk: Nou, worden dat soort lacunes, of lacunes hoe moet ik het zeggen, opgemerkte zaken waarbij de kosten niet kloppen met wat ze eigenlijk zouden moeten zijn, worden die dan in zo'n jaarrekening meegenomen?

De heer Steehouwer: We hebben in ons accountantsverslag 2019 hebben wij daarover gerapporteerd. Er waren bevindingen ten aanzien van reserves en voorzieningen. En wij besteden uiteraard aandacht aan de opvolging van de aanbevelingen die we op die punten hebben gedaan. Dat is ook het onderste punt op deze sheet. Ik zag op de agenda inderdaad staan dat de nota besproken gaat worden. Dat betekent dat in elk geval mee aan de slag gegaan is. En uiteraard zullen we dat inhoudelijk ook toetsen.

De heer Oostenrijk: Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Oostenrijk. Mijnheer Van der Meer zijn eerste vraag was wel beantwoordt, maar inmiddels heeft die een nieuwe.

De heer Van der Meer: Nee, over die wijziging die in 2021 ingaat voor de verantwoording door het college. Mijn vraag is eigenlijk wat dat betekent voor de audit, met andere woorden voor de rol van de accountant. Verandert daardoor de rol van de accountant ook? En zo ja, in welk opzicht.

De heer Steehouwer: Dat is altijd een goede vraag. Dat geeft ook te kennen dat er iets gaat veranderen, terwijl wij ook een rechtmatigheidsoordeel afgeven. Dus dat is een zeer terechte vraag. Wat u zal zien gebeuren is dat er in de jaarrekening een verklaring van het college wordt opgenomen. Dus dan staat er eigenlijk een statement in de jaarrekening, waarin het college stelt dat ze die rechtmatigheid hebben vastgesteld. En er staan wellicht ook wat bevindingen in. Omdat dat statement onderdeel is van de jaarrekening en wij een oordeel afgeven bij de jaarrekening, moeten wij dus de feitelijke onderbouwing van het statement toetsen. Dus de organisatie gaat allerlei controles doen en daar komen conclusies uit die leiden tot een statement. En wij moeten dus controlewerk doen om de controle door de organisatie. En u zal zien dat de voordeelparagraaf en onze controleverklaring ietsje anders wordt verwoordt. En dat wij dus ook de rechtmatigheidsverantwoording expliciet noemen, dat die feitelijk een getrouwe weergave geeft van de werkelijkheid.

De heer Van der Meer: Ja, voorzitter, mag ik daar nog een korte vervolgvraag op stellen?

De voorzitter: Nou, vooruit.

De heer Van der Meer: Ik begrijp dat u een oordeel moet vellen dan over het statement wat het college geeft. Wil u dat oordeel puur op basis van, laten we maar zeggen het proces waarlangs en de procedures waarlangs die verantwoording tot stand gekomen is. Of blijft u zelf ook inhoudelijke controles doen?

De heer Steehouwer: Beide. Dus we kijken naar het proces. En daar zijn we eigenlijk nu al mee begonnen, samen met de ambtelijke organisatie kijken naar de risicoanalyse in de verschillende processen. En vervolgens hebben we afstemming over hoeveel steekproeven en met welke diepgang moeten dan steekproeven worden gedaan? En vervolgens kijken wij naar alle uitgevoerde steekproeven. Ja, zeg maar even simpel gezegd of die goed genoeg zijn uitgevoerd. En of dat wij tot dezelfde conclusie komen.

De heer Van der Meer: Oké, dank.

De voorzitter: Mijnheer Wringer.

De heer Wringer: Bedankt, voorzitter. Ik had gehoopt dat we eerst het auditdocument zouden doornemen en daarna de VIC, maar het gaat een beetje door elkaar lopen geloof ik. Het klinkt alsof er veel dubbel werk dadelijk wordt gedaan met die verantwoordelijkheidsverklaring. Zowel door de ambtelijke organisatie als door de accountant. Mochten jullie het niet met elkaar eens zijn, hoe wordt dat dan opgelost?

De heer Steehouwer: Dat komt eigenlijk niet voor. Nee, maar kijk. Feitelijk de situatie nu ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid is niet heel anders. Als je kijkt naar al het werk wat de organisatie moet doen om enerzijds de jaarrekening te maken en anderzijds die ook controleerbaar voor ons te onderbouwen, daar stopt de organisatie ontzettend veel tijd en energie in. En wij moeten daar vervolgens uiteindelijk ons oordeel over vellen. En bijvoorbeeld de steekproeven op prestatie levering van inkopen, die worden al helemaal door de organisatie zelf eerst uitgevoerd. En vervolgens doen wij het over, dat is een groot woord, er is natuurlijk al heel veel voorwerk gedaan. En natuurlijk hebben we wel eens discussie, maar dat gaat meer over: wanneer kan je iets goedkeuren of wanneer is iets nog niet goed genoeg onderbouwt? En mijn ervaring tot nu toe met uw organisatie is dat dat gewoon prima verloopt. En dat je niet tot op heden hebben wij geen discussies gehad waar we gewoon niet met elkaar uitgekomen zijn. Kijk, mocht het zo zijn dat je in zo'n situatie terecht komt, dan moet je ook gewoon de procedures volgen die daar voor zijn. En dat betekent dat wij intern weer binnen onze organisatie moeten we dan een consultatie indienen bij het technisch bureau. En die vellen dan feitelijk het Salomonsoordeel wat er dan gevolgd moet worden. En dan trek je hem eigenlijk een beetje uit de relatie. Dan zeg je van: een derde gaat er dan iets van vinden, maar in de praktijk komt dat zelden voor.

De heer Wringer: Oké, dank je wel.

De voorzitter: Oké, mijnheer Steehouwer, u kan weer verder.

De heer Steehouwer: Dan komen we bij 1.4, dat is een aardig aantal sheets over corona. Ik ga ze niet integraal met u behandelen. Ú ziet op deze sheet ziet u een aantal vragen staan, die zijn ontleent aan de corona in control-scan, zoals wij die zelf hebben genoemd. Dat is eigenlijk een uitputtende vragenlijst waarin alle aspecten die ergens geraakt zouden kunnen worden door de coronacrisis worden behandeld. En door deze met de organisatie te bespreken krijgen we dus zelf enerzijds een goed beeld van waar de risico's liggen. En anderzijds helpt het natuurlijk de organisatie zelf ook om daar een

concreet beeld in te krijgen. Dus dit is onderdeel van de interim controle. Iets wat nog in beweging is en wat vooral indirect op de gemeente Dordrecht van invloed is, is hoe moet nu verantwoording worden afgelegd over met name TOZO 1, 2 en 3. En de continuïteitsbijdrage aan de zorginstellingen. Ja, daar zijn allerlei uitingen al geweest en die zullen er nog komen. U ziet ze hier staan. In elk geval is vandaag is door de VNG een uiting de deur uit gedaan over TOZO, over hoe die verantwoording moet worden opgemaakt. Erg ingewikkeld, is natuurlijk voor u bij de STD belegd. Maar het gaat een enorme work load voor de STD betekenen als het gaat over het controleren waar ook het herstelwerk op het moment dat er bevindingen zijn. En het is nog niet helemaal uitgewerkt in wat er precies moet gebeuren aan diepgang, maar dat het veel is dat is vandaag wel duidelijk geworden. En ik denk dat het goed is dat u weet dat dat speelt, dat het vooral via de begroting van de STD GR Drechtsteden loopt. En dat het uiteraard via de bijdrage van Dordrecht aan de GRD ook een impact heeft op uw jaarrekening. En hier ziet u de twee grootste thema's, ik noemde ze al eventjes. Zorgcontinuïteit. Nou, hiervan is inmiddels, en ik heb dit vorige week woensdag aan Harco Bakker gestuurd, maar we zijn een week verder en er is weer een wereld verandert zou je kunnen zeggen. Wat nu duidelijk is, is dat de afspraak die de gemeente heeft gemaakt met een zorginstelling over feitelijke steun, zonder dat daar zorg tegenover staat, dat die afspraak leidend is voor de verwerking in de jaarrekening. En dat kunnen in hoofdlijnen twee soorten afspraken zijn. De ene afspraak kan zijn: het is een soort subsidie eigenlijk, er wordt gewoon geld overgemaakt en daar hoeft de zorginstelling niets voor te doen en ook niets voor terug te betalen. En een andere optie is financiering. Dus feitelijk een lening verstrekken die moet worden terugbetaald. In het eerste geval leidt dat dus tot lasten in de jaarrekening van de gemeente. En wat er vandaag en eerder van de week is duidelijk geworden, is dat het ministerie van VWS heeft gezegd: wij willen niet dat een zorginstelling feitelijk winst maakt op steunmaatregelen. Dus de zorginstellingen moeten daar verantwoording over afleggen van: welke gelden hebben zij aan steun ontvangen? En in hoeverre is dat meer dan kostendekkend geweest? En op het moment dat uit de verantwoording van de zorginstelling blijkt dat er sprake is van een overschot, een voordeel, dan moet dus een stuk terugbetaald worden aan de gemeente. Dat stuk terugbetaling, dat hoeft niet meer in de jaarrekening 2020 te worden verantwoordt, maar het komt terug terecht in de jaarrekening 2021. Dus dat is even wat weer vers van de pers is, zou ik bijna zeggen. En feitelijk is dus op zorginstellingsniveau een analyse nodig, overigens met name bij de STD zal dat zijn, over welke soort afspraken zijn er gemaakt. En daar zal u in 2021 wel weten in hoeverre daar nog wat geld van terug moet vloeien. De TOZO heb ik net al eventjes genoemd, ik hoef dat niet nodeloos ingewikkeld te maken, daar heb ik niet heel veel aan toe te voegen. Dan het element interne beheersing. Je ziet hier eigenlijk vijf fases in de crisis, zou je bijna kunnen zeggen. We zijn natuurlijk gestart in februari, maart, april, was het vooral crisismanagement. Dat mondde vervolgens uit in een stuk impactanalyse. We kregen ook meer zicht en jullie kregen ook wat meer zicht op wat betekent het nu op de verschillende opbrengsten en kosten. Vervolgens kijk ik natuurlijk ook naar: wat is er nodig in de organisatie om die interne beheersing op niveau te houden? En dat kan natuurlijk zitten in de sfeer van IT, maar bijvoorbeeld ook met maatregelen in de procesgang, dus extra schakels invoegen of juist weghalen. En ik denk dat we nu ongeveer in fase 4 zijn aanbeland. En dat is in feite het actualiseren van de

scenarioanalyse, de impactanalyse is geweest. Maar je bent nu eigenlijk weer in een situatie verder beland. En wat betekent dat nu en welke scenario's kan je daarop uitstippelen en welke risico's loopt u dan als gemeente. En de volgende sheet gaat daar wat nader op in. Het is nog iets verder, excuus. Hoe dat je dat kan aanpakken, en dat zal vooral iets zijn voor de ambtelijke organisatie om daarmee aan de slag te zijn. Je ziet een aantal zaken die van belang zijn, limitatief, voor de interne beheersing. Ik denk dat dit redelijk voor zich spreekt. Wel aardig is het rechtmatigheidsaspect. Er zijn natuurlijk allerlei noodsituaties geweest die tot bepaalde betalingen of voorschotten hebben geleid. Passen die nu wel helemaal in het normenkader? En moet dat niet nog voor het voorjaareinde gerepareerd worden om te voorkomen dat dat tot allerlei bevindingen leidt. Staatsteun is een belangrijk aspect daarin, waarderingen van verbonden partijen is een aandachtspunt. Waardering grondexploitatie kan natuurlijk zomaar anders worden op het moment dat de woningmarkt of bedrijventerreinenmarkt een ontketening kent. Nou, dit zijn eigenlijk allemaal dingen, als je achterover leunt die je kunt bedenken in het kader van impact van corona op de jaarrekening. Hier ziet u de verschillende stappen in het scenario analysemodel. Ik denk dat het wat te ver gaat om daar nu hier op in te gaan. Dan komen we bij controleaanpak, dat is meer het stukje regulier algemeen zou ik bijna zeggen. U ziet hier de teamleden, teamleden die er ook vorig jaar bij waren. Dus dat maakt dat we een stabiel team hebben voor de controle op 2020. En herkenning voor allebei de kanten zal ik maar zeggen, dus ook de ambtelijke organisatie is hierbij gebaat. Nou, hier ziet u de verschillende rollen van de betrokkenen. Vervolgens de planning. Je ziet eigenlijk vier blokken van tijd waarin werkzaamheden plaatsvinden in het kader van controle. In september en oktober echt de startfase, wat gaan we precies doen, hoe ziet de planning eruit, wat zijn aandachtspunten, een eerste blik op de processen binnen de gemeente en zitten daar nog bijzondere risico's in? En het is ook eigenlijk naadloos over in review van de interne controles. Dus die de auditor rechtmatigheid heeft uitgevoerd, die toetsen wij vervolgens om te kijken of wij tot dezelfde conclusies komen. Dan vervolgens in het vroege voorjaar trekken we dat door voor de laatste maanden van 2020. En daar willen we graag zo veel mogelijk complexe zaken al hebben afgestemd. Dat kan gaan over de uitgangspunten voor de [...]. Nou, wellicht kunnen we op voorhand de voorzieningen controleren. Dat gaat allemaal in nauw overleg met de ambtelijke organisatie, omdat dat natuurlijk ook klaar moet liggen. En dat rolt uiteindelijk uit in een echte [...] zou ik bijna willen zeggen. In maart en april met name nog de jaarrekening te controleren, het boek. En de afronding daarvan in mei en juni. U ziet om deze cirkel heen een aantal kreten staan, die typeren eigenlijk hoe we de controle doen, hoe we samenwerken, hoe we rapporteren. Het is meer ter informatie. En u ziet in het blauw rechts staan of er nog speerpunten zijn voor de controle vanuit u als auditcommissie. En voorzitter, ik denk dat het goed is om die inventariserende vraag hier uitgesproken te hebben. En dat we via de griffie eventuele vragen naar ons toe laten komen binnen bijvoorbeeld nu en twee weken. Zodat wij in onze controle kunnen opnemen en ook apart kunnen rapporteren in een accountantsverslag. Dan nog even kort de communicatielijnen. Nou, we hebben natuurlijk te maken met u als gemeenteraad en auditcommissie, en tegelijkertijd hebben we natuurlijk te maken met het college en de ambtelijke organisatie. En feitelijk wat u hier in het kort ziet is welke contactmomenten er zijn, op welk niveau die liggen en welke zaken daarin afgestemd worden. Dat is feitelijk dezelfde situatie als voorgaande jaren. Dan de rapportages.

Interim controle leidt tot de managementletter. Die is gericht aan het management, maar u bent gewend om die hier ook te ontvangen. Daar staan eigenlijk alle aanbevelingen die wij doen op procesniveau. Dus welk leemtes en aanbevelingen zien wij in de processen, daar rapporteren we over in de managementletter. De controleverklaring uiteraard. En als sluitstuk van de controle ook een accountantsverslag, waarin we meer over de cijfers en de bevindingen bij de cijfers rapporteren. Dan ben ik bij het einde van het eerste deel en dan geef ik hem weer terug aan u, voorzitter, of er vragen zijn over het auditplan. En wellicht al wat speerpunten ook gedeeld kunnen worden.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Zal ik het rijtje gewoon even afgaan, dames en heren. Laten we dat maar doen. Beter voor Dordt, vragen? Gaat uw gang.

De heer Wringer: Op bladzijde 9, over de zorgcontinuïteit. Geen koppeling met prestatie staat er bij de eerste bullit. Kunt u dat toelichten? Ik begrijp dat de accountant geen prestatiecontrole doet. Maar waarom staat het zo specifiek daar benoemt?

De heer Steehouwer: Zal ik die gelijk beantwoorden, voorzitter?

De voorzitter: Ja, dat is goed hoor.

De heer Steehouwer: Ja, wat daar gebeurt. Kijk, zorgcontinuïteit, met de lockdown in maart zijn ook heel veel contacten met de zorg geannuleerd. Dat betekent dat de zorginstellingen geen inkomsten meer hebben, maar de kosten lopen door. En om die periode te overbruggen hebben heel veel zorginstellingen aangeklopt bij gemeentes om de bevoorschotting van de zorg door te laten lopen. En de twee soorten afspraken die in dat kader gemaakt kunnen zijn is ofwel dat er echt wel een voorschot is, dus een financiering. Ofwel een bijdrage, een subsidie. Dus dan wordt er betaald vanuit de gemeente, dan hoeft de zorginstelling geen prestatie in de zin van zorglevering voor te doen.

De heer Wringer: Nu begrijp ik hem. Nog een vraag over jullie team. Zou je daar ook de achternamen van kunnen vermelden, ik vind dat net iets netter eigenlijk dan alleen de informele voornamen waar ik geen beeld bij heb.

De heer Steehouwer: Ik heb daar bewust voor gekozen, want dit is ook een openbaar stuk. En dan vind ik het niet zo chique zeg maar dat daar allerlei namen op staan.

De heer Wringer: Oké, dat kan ik me ook wel voorstellen. Dat was het, voorzitter. Speerpunt, ja, ik denk dat een groot speerpunt is de corona. Ik denk dat je daarop moet focussen.

De voorzitter: Oké, mijnheer Wringer, dank u wel. Dan gaan we naar mijnheer Van der Net, VVD.

De heer Van der Net: Nee, dank u voorzitter.

De voorzitter: Oké, dan gaan we naar CDA.

De heer Oostenrijk: Geen vragen op dit moment.

De voorzitter: Dank u wel. D66. Zijn die er wel eigenlijk? Nee, dan slaan we die snel over. Mijnheer Van der Meer, heeft u nog, twee vragen zelfs geloof ik.

De heer Van der Meer: Ja, dat had ik al in de chat gezegd.

De voorzitter: Heel goed, dank u wel.

De heer Van der Meer: De eerste vraag betreft corona. Mijnheer Wringer heeft gevraagd om daar specifiek aandacht aan te besteden. Maar ik lees dat eigenlijk ook al in dat auditplan, dat daar specifiek aandacht aan wordt besteed. Mijn vraag is eigenlijk, of ik bedoel dat er een heleboel onzeker is en een heleboel veranderingen optreden. Maar zegt u nu eigenlijk dat in dat coronadossier extra risico's met betrekking tot rechtmatigheid zitten? Zo beluister ik het eigenlijk een beetje, ten opzichte van andere domeinen. En ziet u ook eventuele risico's met betrekking tot getrouwheid? Dat is mijn eerste vraag. En de tweede vraag is dat überhaupt de rechtmatigheid en getrouwheid natuurlijk in dit auditplan heel erg centraal staat. Maar mijn vraag is of een audit ook iets zou kunnen zeggen over zaken als doelmatigheid en iets zou kunnen zeggen over zaken als informatiekwaliteit en transparantie van de stukken. Of dat er voor meer ondersteuning daarvoor bijvoorbeeld naar de rekenkamercommissie toe zou moeten stappen. Kunt u daar iets over zeggen?

De heer Steehouwer: Jazeker, via de voorzitter uiteraard. Ja, onze controle is eigenlijk altijd al gericht op getrouwheid en rechtmatigheid, dat zijn de twee punten waar wij oordeel over geven. En uw vraag ten aanzien van corona, uw eerste opmerking van corona, dat is zeker al een aandachtspunt in onze controle. Dus de oproep om dat als speerpunt op te nemen, uiteraard, maar dat was al een speerpunt voor ons. Ja, rechtmatigheid is wel een verhoogd risico naar aanleiding van corona. En dat heeft alles te maken met de snelheid waarmee sommige zaken moesten worden uitgevoerd, betaald, steun moest worden verleend, et cetera. En getrouwheid zit daar eigenlijk direct aan gekoppeld. Dat zit hem denk ik met name in de waarderingssfeer. Dus de impact van de corona op de waardering van de grondexploitatie van debiteuren, noem het allemaal maar op. Maar dat zijn wel zaken die wij normaal gesproken al in de controle meenemen. Het bijzondere hier is echt het rechtmatigheidsaspect in kader van alle snelle acties die nodig waren. En uiteindelijk kijken wij natuurlijk, voor de getrouwe weergave is vooral een transactie die heeft plaatsgevonden ook op die manier in de stukken verwerkt. En daar is het risico natuurlijk wat makkelijker in de controle te verwerken dan bij rechtmatigheid, omdat daar allerlei besluitvormende procedures zouden moeten zijn doorlopen. Dan uw vraag over aspecten naast rechtmatigheid en getrouwheid. Doelmatigheid gaan wij echt niet over, dat is echt een Rekenkamer vraag. En informatiekwaliteit en transparantie van de stukken, dat is deels een aspect wat wij meenemen in de controle. Dan moet u vooral denken aan: voldoet de jaarrekening aan de inrichtingsvereisten, worden ook de afspraken die uw raad heeft met het college ten aanzien van besluitvorming, mutaties en reserves et cetera, worden die gevolgd? Ook de manier die u heeft afgesproken met elkaar. Maar dat is nog maar beperkt en niet het hele aspect informatiekwaliteit en transparantie. Want wij toetsen echt aan het wettelijk

kader zeg maar van: waar moet de jaarrekening aan voldoen en zien we dat ook terug? En wat staat er in het normenkader en is dat nageleefd?

De heer Van der Meer: En dus de eventuele afspraken die tussen raad en college zijn gemaakt.

De heer Steehouwer: Ja, absoluut.

De heer Van der Meer: Dank u wel.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Mijnheer Boersma, CU/SGP.

De heer Boersma: Ja, voorzitter, dank u wel. Ik zit alles nog even te verwerken, want dit is allemaal voor mij altijd een soort toverboek. Ik heb wel een vraag en dat gaat over, even kijken, pagina 18, over de memoriaalboekingen. Daar wordt de opmerking gemaakt dat daar eigenlijk onvoldoende CRO-principe wordt toegepast, wat dan een risico levert, dat dat niet goed gaat. Ik zat me even af te vragen, is dat gewoon, laten we het zo noemen, een theoretisch risico. Waarvan u zegt: dat kan gebeuren, daar moet je voor uitkijken. Of hebben jullie de afgelopen jaren de tijd dat jullie de rekeningen bij de gemeente controleren ook wel signalen gehad dat dat ook daadwerkelijk een probleem kan opleveren of oplevert?

De heer Steehouwer: Ik denk dat u citeert uit uw managementletter van vorig jaar, dat weet ik niet helemaal zeker. Pagina 18, wat ik daarvan kan zeggen is dat wij, wij zien het proces van totstandkoming memoriaalboeken en de verwerkingen zien we niet zichtbaar interne controle. En wij bevelen aan om die in te richten en dat komt echt voort uit het borgen van interne beheersing in het proces. Dus dat staat echt helemaal los van bevindingen bij de jaarrekeningcontrole. Maar dat is puur eigenlijk om dat risico dat het fout gaat al in de lijn te kunnen ondervangen. En eigenlijk de tweede helft van de vraag was: zijn er in het verleden bevindingen geweest ten aanzien van foutieve memoriaalboekingen? Nou, niet zodanig dat ze bijzondere aandachtspunten vormen. Wij kijken altijd naar memoriaalboeken, bij elke klant. Dat is ook gewoon een verplicht onderwerp, omdat dat feitelijk de kosten zijn die niet routinematig zijn. Dus daar kan het ook sneller fout gaan. Maar dat is niet om die reden een bijzonder aandachtspunt.

De heer Boersma: Dank. En we moesten volgens mij ook de speerpunten noemen toch, voorzitter.

De voorzitter: Ja, als u er een heeft.

De heer Boersma: Nou ja, wat mij even opviel helemaal aan het begin in de presentatie, dat was in het kader van corona, dat er heel veel mensen thuis werken en thuis zitten. Inderdaad het risico van rekeningen die binnenkomen of te lang blijven liggen, dat is een beetje een intern probleempje, maar met name dan het risico hebben dat die onvoldoende gecontroleerd worden of ook echt de daadwerkelijk de dienst of het product geleverd is wat beoogd was. Ik denk dat dat er echt wel eentje is om zeker de komende jaarrekening wel goed in de gaten te houden.

De heer Steehouwer: Een helder punt.

De voorzitter: Oké, dan gaan we naar mijnheer Wisker van de VSP.

De heer Wisker: Ik heb op dit moment geen vragen, voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Oké, dank u. Mevrouw Van der Berg, PvdA.

Mevrouw Van der Berg: Nee, wij hebben geen vragen op dit moment.

De voorzitter: Dank u wel. Nou, Gewoon Dordt, daar probeerde ik een joker voor in te zetten, maar dat is geloof ik niet helemaal gelukt. Is mevrouw Jager er? Volgens mij niet. Of wel? Nee, ik zie het niet hoor. Oké, dan hebben we iedereen volgens mij gehad. Heb ik nog wel even een vraag, want dit punt stond, het auditplan, samen met het VIC-plan. Mijnheer Wringer die duidde er al op dat het min of meer tegelijkertijd nu werd besproken. Voor het VIC-plan, daar hadden we nou speciaal mijnheer Van den Beukel voor ingehuurd. Nee hoor, dat is maar gekkigheid. Maar ik vraag me af of de heer Van den Beukel nog wel een aanvulling heeft. Een compacte aanvulling, in dat geval. Of dat hij denkt: alles is helemaal onder controle. Gaat uw gang.

De heer Van den Beukel: Ja, ik heb natuurlijk niet voor niks zitten wachten op dit moment, mevrouw de voorzitter.

De voorzitter: Nou, pak de minuten van fame dan maar zou ik zeggen.

De heer Van den Beukel: Nee, kijk, ik hoef niet meer dan vijf minuten te hebben hoor. Maar ik denk dat het toch wel heel aardig is om even bij dit VIC-plan stil te staan, omdat we daar in eerdere auditcommissies ook wel eens over gesproken hebben, dan kwam die ook langs. Van er zou eigenlijk een actualisatie van het VIC-plan moeten komen, mede met het oog op de wetwijzigingen die dan waarschijnlijk in 2022 geëffectueerd wordt met die rechtmatigheidsverantwoording. Dat VIC-plan hebben we nu u doen toekomen. Dan VIC-plan is in september geboren. Dus het is een vrij jong VIC-plan. We hebben u doen toekomen om u even een indruk te geven, gevoel te geven, van met welk traject we nu gestart zijn. In het VIC-plan hebben we eigenlijk geprobeerd om beredeneerd, beargumenteerd, aan te geven welke keuzes we gaan maken. Welke financiële stromen zien we, welke financiële standen zien we, welke zijn belangrijk, wat zijn de achterliggende processen? Wij willen die processen, voor zover dat nog niet gebeurd is, laten beschrijven. En dan met name focussen op de risico's die in die processen zitten. Wat kan er mis gaan? En om ook te kijken van welke maatregelen zijn nu genomen in het proces of daaromheen om die risico's te verkleinen. Dat is dan stap 1. En stap 2 is dan het auditteam, waar ik dan een onderdeel van uitmaakt, gaan kijken: worden die processen dan in de praktijk zo ook nageleefd? En met name die beheersmaatregelen, werken die nou ook echt? Want als we dat kunnen aantonen door steekproeven bijvoorbeeld dat die beheersmaatregelen werken, dan weten we ook dat die uitkomsten betrouwbaar zijn. Zo willen we in 2020 gaan oefenen en ook in 2021, wat we moeten investeren in het beschrijven van processen. Die tijd moeten we er nu echt in gaan steken. En dan kunnen we daar later ons profijt van hebben. Want eenmaal beschreven,

die processen, dan zou je vanaf 2022 die processen alleen maar hoeven te actualiseren als daar aanleiding tot bestaat. Dus we gaan nu stapsgewijs gaan we die processen in kaart brengen, in 20 en in 21. En we gaan er eigenlijk mee oefenen als ambtelijke organisatie. En dat gaat ook in heel goed overleg met de accountant, die kijkt daar in mee. Het VIC-plan 2022 zal uiteindelijk door het college worden vastgesteld. Het VIC-plan wat nu voorligt is nu nog meer een ambtelijk stuk. Misschien tot slot even voor wat mij betreft nog even aandacht voor de rol van de raad in dit geheel. Ik denk dat de raad met het oog op 2022 zich meer bewust moet worden van de kans die ze krijgen om bepaalde kaders te stellen ten aanzien van rechtmatigheid. Van: wat vindt u nu belangrijk, belangrijke zaken, waaraan het college zich echt aan zou moeten houden? Wat tolereert u wel en wat tolereert u niet? En ja, die rechtmatigheidsverantwoording krijgt nu echt een prominentere plaats dan in de jaarrekening, dus vervolgens kunt u daar dan achteraf ook weer de discussie over voeren met uw college van: ja, wat zijn nu de bevindingen? En ja, wat zou er in de toekomst daar weer uit geleerd kunnen worden om het jaar daarop weer beter te presteren? Tot zover eventjes, voorzitter. Misschien zijn er nog vragen.

De voorzitter: Nou, dank u wel. Dat is precies ook wat ik wilde vragen. Mijnheer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb de vraag in concreet naar aanleiding van het punt over de grondexploitatie. In de afgelopen anderhalf jaar is mij opgevallen dat in die grondexploitaties, en de getallen die daarover gegeven worden, vaak hele grote variaties zitten. In dit voorstel, uit dit voorstel lees ik dat daar nog heel veel werk aan de winkel is wat betreft de controle op die grondexploitatie. Kan dat ertoe leiden dat we stabielere prognoses en stabielere weergaves krijgen van de kosten en de opbrengsten? Of is de verwachting dat dat in hoge mate blijft variëren en van moment tot moment. Is daar iets over te zeggen?

De heer Van den Beukel: Ja, daar is zeker iets over te zeggen. Want u heeft het goed gezien dat daar de afgelopen anderhalf jaar ook het nodige over geschreven is. In managementletters en in accountantsverslagen. En waar het dan met name om gaat is dat de onderbouwing van die grondexploitaties, dat zouden we beter moeten vastleggen. En daar zijn ook alle verbeteringen dan op gericht, dat dan de zaken die nu nog niet echt vastliggen, dus de argumentatie van de waardering van grondexploitaties. Als we daarin kunnen verbeteren, dat we die beter kunnen vastleggen die argumenten, dan levert dat ook vervolgens wat minder discussie op waarschijnlijk met een accountant die zegt: maar hé, waarom hebben jullie dit zo gewaardeerd en waarom hebben jullie dit zo ingeschat? Dus of het echt tot stabielere cijfers zal leiden, dat weet ik niet. Maar ik denk wel tot minder discussie en tot minder langdurige discussie. Want de grondexploitatie, de controles daarvan, die lopen nog wel eens uit. Die lopen nog wel eens over de planning heen. En ik denk dat daar het belangrijkste winstpunt zit.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Mijnheer Boersma.

De heer Boersma: Ja, voorzitter, even naar aanleiding van de vraag die ik net aan de accountant stelde, want die had ik natuurlijk aan de heer Van den Beukel moeten

stellen, want die kwam uit de VIC pagina 18. Maar goed, de accountant heeft volgens mij bevestigd dat het terecht in het VIC staat over die memoriaalboekingen, dus dat is dan een geruststellende gedachte. Ik heb nog wel een vraag naar aanleiding van waar het al een paar keer over gegaan is, bij beide stukken de kaders die we als raad moeten stellen. Dat het wel goed is dat we daar in de toekomst een keer in de auditcommissie iets meer over doordenken en ook de consequenties daarvan. Want het begon al met bijna een politiek debatje met de heer Van der Net over nul procent of die drie procent afwijking. Maar dat heeft natuurlijk heel veel consequenties uiteindelijk voor de controle die daarachter zitten. Dus voordat wij daar met elkaar over praten, zou ik ook wel eens een soort uitleg willen van met name: wat zijn de consequenties als je bepaalde kaders met elkaar stelt. Want dat is al lastig, als je nog niet helemaal begrijpt waar het precies over gaat, om het zo maar te zeggen. En 2, wordt het nog lastiger als we straks kaders moeten stellen die gewoon heel veel effecten hebben op de intensiteit van de controle en de capaciteit die dat kost.

De voorzitter: Dat is een vraag, maar het is eigenlijk een verzoek.

De heer Boersma: Een uitgesproken behoefte meer.

De heer Van den Beukel: Ik wil die hand wel reiken hoor. En ik denk dat dat ook door de accountant is gezegd van dat die ook wel nader in wil gaan op een ander moment op bijvoorbeeld die toleranties, op die nul tot drie procent, welke keuzes kan je daarin maken. Daar komen we graag voor langs.

De voorzitter: Dan kunnen we daar het een en ander voor bundelen. De heer Bakker zit, zoals hij vaker doet, te knikken van dat die dit ook opgeschreven heeft. En daar gaan we eventjes mee aan de slag. Even kijken. Heeft er verder nog iemand een vraag? Mevrouw Van der Berg die wil graag dat we daar een keer op terugkomen. Dat gebeurt dus. Heeft er verder nog iemand een vraag? Want anders ga ik weer het hele rijtje af. Nou, er komt nog geen reactie. Mijnheer Van den Beukel, heel erg bedankt. Dan gaan we weer verder. Ik heb bij dit punt nog wel staan vanuit de commissiegriffier dat het normenkader en het controleprotocol, dat u dat via de commissie bestuur en middelen ontvangt. En wat daarna ermee gebeurt, dat is dan weer aan u. Het is bijna 10 over 9, ik zou zeggen van: we gaan even pauzeren tot kwart over 9. Dus 21:15 gaan we weer verder.

Schorsing

De voorzitter: Het is zelfs inmiddels al 21:16. Iedereen hoort mij weer? Ik kijk even naar de heren techniek hier. Ja, ja, duimpjes omhoog, helemaal goed. Dan gaan we over naar punt vijf van de auditcommissie.

5. Voorstel aanpassing nota Reserves en voorzieningen

De voorzitter: En dat is het voorstel aanpassing nota reserves en voorzieningen. En er zit iemand helemaal klaar voor, dat is mijnheer Hagort. En die gaat daar even kort een toelichting op geven. Gaat uw gang.

De voorzitter: Mevrouw Koene, dank u wel. En kort ga ik dat hier houden. Beloofd aan de auditcommissie om in oktober terug te komen naar aanleiding van de melding van de aanpassing van de reserve of aanpassing van de nota reserves en voorzieningen, om procesaanpak met u te delen. Ik heb dat zo goed en kwaad mogelijk in een memo verwoordt. Uiteindelijk tot een wat lijzige memo geworden, mede door de bijlage die ik daar voor de transparantie bij heb toegevoegd. Hetgeen dat ik aan u vraag is, ja, min of meer akkoord te gaan op het voorgestelde proces. En dat is niet alleen maar het proces, want ik lees in de memo ook de diverse aanleidingen voor het aanpassen van de memo, sorry, voor het aanpassen van de nota leest u terug. Dat zijn er zes in totaal geworden. En daar is wel de knipoog naar de inhoud toe, de BBV wijzigingen vanaf 2015 zijn aanleiding om de nota aan te passen. Wij hebben al in diverse planning en controlestukken weggeschreven en gemeld, maar die zijn nog niet aan een en dezelfde nota toegevoegd. De accountantsbevindingen, ik heb wat flarden net meegekregen van het gesprek met de accountant. En ook dat geeft aanleiding om de huidige kaderstelling van reserves en voorzieningen aan te scherpen. De derde aanleiding zit hem in de screening van reserves en voorzieningen, waar wij ambtelijk binnenkort mee willen gaan starten. De vorming van nieuwe reserves en voorzieningen, recent nog bij de kadernota 2021, staan nog niet overkoepelend in de nota. Het eventueel vervallen van reserves in de afgelopen 4-5 jaar, dat was de periode waarvoor de nota geschreven is vijf jaar geleden. Die zijn dus ook vervallen. Ik heb geschreven over de nieuwe met de raad gemaakte systeemafspraken over reserves. En eventuele rentetoevoegingen op reserves. Tot slot zit daar ook het aspect van actualisatie en eventuele heroverweging op de doelomschrijving achter de reserves. Dat zijn de zes aanleidingen, mevrouw Koene, waar het procesmemo op ingaat. En eigenlijk heb ik de vraag aan de auditcommissie of zij zicht herkent in de procesaanpak en of zij een akkoord kan geven op een feitelijke aanvang van de aanpassing.

De voorzitter: Dank u wel. Ik heb hier ook inderdaad letterlijk de vraag staan: kan de commissie instemmen met de aanpak en de procedure aanpassing nota reserves en voorzieningen? En daar ga ik dan toch maar even het rijtje voor af. En dan begin ik weer bij Beter voor Dordt, mijnheer Wringer.

De heer Wringer: Ja, dank u voorzitter. We hebben het gelezen, we hebben ook de accountant audit van vorig jaar, daar staat dit natuurlijk ook in, dat dit moet eigenlijk of dat het nodig is. Dus wij gaan akkoord.

De voorzitter: Top, dan gaan we naar de VVD.

De heer Van der Net: Wij gaan ook hiermee akkoord, voorzitter.

De voorzitter: U zegt het nou heel treurig, mijnheer Van der Net. Maar goed. Het CDA.

De heer Oostenrijk: Ja, voorzitter, een enkele vraag. Die zit in bijlage 2, dat betreft dus inderdaad die bevindingen van de accountant jaarrekening 2019. Ik zit even met de vraag: wat doen we of wat hoort men te doen voor wat betreft de opgemerkte zaken ni dat onderdeel voorzieningen voor onderhoudsegalisatie? Daar worden een aantal zaken opgemerkt die in, nou ja, door de schrijver van de memo niet als correct zijn

beschreven. Maar hoe zou het dan wel moeten? Ik doel op onderhoudsvoorziening sportboulevard, ik doel op onderhoudsvoorziening sportgelden. Want die staan in de memo. En er staan er nog een paar in. Als geconstateerd wordt dat dat niet aan de orde is, wat is dan het vervolg?

De voorzitter: Dat gaat de heer Hagoort u nu vertellen.

De heer Hagoort: De constatering van de accountant die gemaakt zijn, allereerst de vraag: worden ze herkent en erkent? Daar is geen discussie over. Tegelijkertijd vergt het van ons zelf in eerste instantie een goede blik op de oude nota. Want de veroorzakers voor de opmerkingen van de accountant zitten dan toch vaak in het feit dat of de kaderstellingen rondom de voorzieningen, ik zit even snel mee te kijken, het gaat om interpretatie. Het gaat om: voldoet de doelstelling van de voorziening nog steeds waarvoor geld onttrokken wordt, et cetera. Ik heb zelf het vermoeden dat het vooral gaan om aanscherping van de kaderstelling op deze voorzieningen. En daar moet de nieuwe nota in voorzien. Dat zullen we trouwens wel degelijk in goed overleg met de accountant doen, om gewoon even scherp te krijgen met elkaar: passen wij nu op een juiste manier die kaderstelling aan in lijn met uw bevinding? En ik zie zo voor me dat op deze genoemde onderhoudsvoorzieningen de kaderstelling aangescherpt wordt. De exacte inhoud daarvan moet ik in gebreke blijven, mijnheer Oostenrijk, dat kan ik u in deze fase niet zeggen waar dat naartoe gaat.

De heer Oostenrijk: Nee, maar of de accountant heeft het bij het juiste eind of niet.

De voorzitter: Ik weet niet wat er allemaal gebeurt. Mijnheer Besseling die zit nog net in het café geloof ik, of niet?

De heer Besseling: Nee, helaas. Was ik wel van plan, maar.

De voorzitter: U had een aanvulling.

De heer Besseling: Wellicht kort, ja. Ik denk dat het goed is om de afspraak te herhalen die net is gemaakt dat we bij de accountant, bij de interim managementletter over de controle 2020 dit onderwerp weer zullen oppakken. Dus daar zullen wij in vervolg op reageren. Ik denk tegelijkertijd dat het goed is als je kijkt, dit heet de nota reserves en voorzieningen. Wij hebben als gemeente behoorlijke hoeveelheid in omvang van reserves. En een vrij beperkte hoeveelheid aan voorzieningen. Het idee achter reserves is ook, daar is de rol van de raad veel groter en omvangrijker dan bij voorzieningen. Het idee bij voorzieningen is dat die normaal gesproken redelijk technisch zijn, dat daar een actueel onderhoudsplan onder ligt. En aan de hand van dat onderhoudsplan de jaarlijkse onderhoudslasten uit gedekt worden. Dat is in die zin anders dan bij een reserve waar het vaak nog om wat soms wat abstractere voornemens gaat. En waar u als raad bij iedere mutatie op reserve als krediet apart akkoord op moet geven. Dat is even goed om even in zijn algemeenheid dat onderscheid tussen reserves en voorzieningen te duiden. En zoals net gezegd zullen we op deze twee specifieke onderwerpen ongetwijfeld terugkomen via de managementletter 2020 en overigens ook bij de jaarrekening 2020.

De voorzitter: Mijnheer Oostenrijk. Ik hoor u niet. Dat is op zich rustig, maar dat is niet de bedoeling denk ik.

De heer Oostenrijk: Nu ben ik er wel.

De voorzitter: Jawel.

De heer Oostenrijk: Maar dan praten we in feite, dan praten we al over een periode na de jaarwisseling, zeker als we het over de jaarrekening 2020 hebben. Maar dit zijn toch onderdelen die in die zin veel urgenter zijn om daar de juiste conclusie aan te verbinden? Ja, tenminste, reagerend op de heer Besseling dan.

De heer Besseling: Ja, voorzitter. Ik lees in het stuk, wat wij in dit stuk hebben gedaan volgens mij is niets anders dan geknipt en geplakt hebben uit, ik denk de bevindingen bij de jaarrekening controle 2019. Daar lees ik niet direct, maar misschien leest u het iets anders als ik, een groot verschil van inzicht tussen de accountant en tussen ons, die een heel snelle opvolging vereist. Tegelijkertijd is het natuurlijk een onderwerp wat in uw raad regelmatig terugkomt. Dus ook daar zullen we wel met die aandacht naar kijken. Óp dit moment kan ik u, ja, wat lastig de specifieke inhoud en actualiteit op dit onderwerp geven. Ik hoor wel dat het u in ieder geval bezighoudt.

De heer Oostenrijk: Ja, dat is mooi. Maar daar schiet ik op zich niet zo veel mee op. het gaat erom dat op die pagina 6 van die bijlage worden er zaken geconstateerd. Er wordt ook geconstateerd dat de actualisatie van het meerjaren onderhoudsverhaal compleet laten we zeggen niet op orde is. Dus daar is wel degelijk een zekere urgentie. Dus mijn vraag is eigenlijk heel simpel: wanneer kan hier op gereflecteerd worden, zodat wij daar een keer een oordeel over kunnen vellen.

De heer Besseling: Misschien heel concreet, via de voorzitter, mijnheer Oostenrijk. Op het moment dat daar geconstateerd wordt dat de onderhoudsvoorzieningen niet actueel genoeg zijn kunnen wij natuurlijk niet anders dan zorgen dat in dit huidige boekjaar de onderhoudsvoorzieningen wel actueel genoeg zijn. Zowel voor onszelf als voor het oordeel van de accountant over deze jaarrekening.

De heer Oostenrijk: Dus dat betekent dat voor het eind van het jaar we een nieuwe update krijgen?

De heer Besseling: Als u daar apart over geïnformeerd wil worden als raad of als auditcommissie, dan zou dat kunnen.

De heer Oostenrijk: Oké, voldoende op dit moment.

De voorzitter: Oké, dank u wel, mijnheer Oostenrijk. Dan gaan we naar mijnheer Van der Meer. Akkoord met de aanpak en de procedure?

De heer Van der Meer: Ja, ik heb twee vragen, voorzitter. Op pagina 2 staat dat op basis van de bestedingsplannen voor de lopende projecten de heroverweegbaarheid en de vrije val van reserves en voorzieningen in beeld moet worden gebracht. Mijn vraag is

eigenlijk hoe dat in beeld wordt gebracht. Want voor mijn gevoel zit daar ook een politieke keuze in van wat je heroverweegbaar vindt en wat niet. Dus graag een toelichting daarop hoe dat in beeld gebracht wordt. Tweede vraag verwijst naar het pleidooi van de accountant om mutaties in bestemmingsreserves op reserVENiveau en niet op programmaniveau aan de raad voor te leggen. Nou kan ik mij wel iets voorstellen bij dat het handig is om dat op reserVENiveau te doen. Maar tegelijkertijd vermoed ik dat de raad vaak in programma's denkt en het vormgeven van programma's. Dus waarom niet allebei? Is het of-of, of zou het ook en-en kunnen zijn? Dank u wel.

De heer Hagoort: Mijnheer Van der Meer, uw laatste vraag als eerste in de beantwoording. Dat vind ik wel een uitzoekpunt. Daar kan ik niet linearecta ja op zeggen. Meer omdat de kijk op reserVENiveau vanzelfsprekend is. Óp programmaniveau zou ik zelf ook erg graag willen nakijken of dat gemakkelijk haalbaar is, wat dat voor aanpassing vergt. Daar zou ik graag op willen terugkomen, dat kan ik niet onmiddellijk toezeggen. Maar dat gaat zeker onderdeel zijn van het onderzoek bij de aanpassing. De eerste vraag van u, rondom de heroverweegbaarheid. Laat ik voorop stellen dat de intentie van de nota aanpassing er niet eentje is vanuit puur sang bezuinigingsoptiek. We passen de nota aan naar actualiteitswaarde en daar zit een gezonde controlevraag rondom actualiteit van de doelstelling, actualiteit van het bestedingsplan, actualiteit van de lopende budgetten. En op het moment dat daar gereede vraag is voor eventuele vrijval van de reserve, omdat die toereikend genoeg is, dan vind ik dat vallen onder de term heroverweegbaarheid. Dan leggen we die mogelijke vrijval aan u voor.

De heer Van der Meer: Even al vervolg daarop, als dat mag voorzitter.

De voorzitter: Eentje dan nog.

De heer Van der Meer: We hebben daar niet zo lang geleden, ik denk in de vorige auditcommissie, ook even over gesproken in relatie tot de systematiek van komen tot bezuinigingsvoorstellen. En ook daar ging het over: hoe maak je nou zichtbaar wat de knoppen zijn waaraan je kan draaien en waarop bezuinigd kan worden of niet? En als dat over heroverweegbaarheid gaat, dan lijkt mij dat een knop waaraan je zou kunnen draaien. Mijn gevoel is, maar ik beluister uw antwoord als dat u zegt: dat is eigenlijk gewoon een technische kwestie. Met betrekking tot vrijval van reserves kan ik me daar iets bij voorstellen, maar je kunt ook toch op een gegeven moment willen besluiten om minder reserves voor probleem X te reserveren en over te willen hevelen naar probleem Y. En dat is een politieke keuze.

De heer Hagoort: Dat is inderdaad een politieke keuze. We hebben voor nu in ieder geval de primaire aanleiding voor de aanpassing zit hem in de actualisatie. Dat zit hem niet in de heroverweegbaarheid nu ten tonele brengen. Wat niet wegneemt dat volledig geactualiseerde nota met daarbij de juiste omvang, ook het bestedingspatroon en de juiste doelstelling. We hebben ondertussen 72 reserves in de lucht. En op het moment dat dat goed uitgewerkt is, u wel altijd de mogelijkheid geeft om vanuit uw kaderstellende rol dit soort heroverweegbaarheidsvragen te stellen. Maar het is niet onderdeel van deze aanpassing van de nota reserves en voorzieningen.

De voorzitter: Oké, helder, mijnheer Van der Meer?

De heer Van der Meer: Ik hoop het. Ik moet daar nog verder over nadenken, want ik vind dat heel lastig. Net zoals u zelf, voorzitter, ook al eerder geformuleerd heeft, om precies te vinden: wat zijn nou knoppen waaraan je kan draaien? Maar goed, ik blijf puzzelen en ik hoop dat u mij daarbij blijft helpen.

De voorzitter: Maar verder bent u het in grote lijnen het wel eens met de aanpak en de procedure?

De heer Van der Meer: Ja, ja.

De voorzitter: Kijk, dat horen we ook graag natuurlijk. Even kijken, dan gaan wij naar mijnheer Boersma.

De heer Boersma: Ja, voorzitter. Ik ben akkoord met het voorstel voor de aanpak en de procedure. Ik heb verder ook geen vragen. Dus ga zo door.

De voorzitter: Goed, lekker vlot, helemaal goed. Even door, even het rijtje af. Mijnheer Wisker.

De heer Wisker: Ja, voorzitter, dank u wel. Voorzitter, ook wij kunnen ons vinden in het voorstel. Overigens wil ik wel een opmerking maken dat ik vind: de manier waarop we op dit moment de discussie voeren vind ik wel erg dichtschuren tegen het maken van politieke keuzes. En daar zijn we hier natuurlijk niet voor.

De voorzitter: Dat klopt, maar ik bewaak het met mijn leven hoor, mijnheer Wisker. Even kijken. Mevrouw Van der Berg, u had een vraag. In ieder geval een vraag en waarschijnlijk ook een opmerking.

Mevrouw Van der Berg: Ik doe altijd even aan die icoontjes. Ik heb in ieder geval een vraag. Want eigenlijk in het vervolg op de heer Wisker. Want er staat in het procesvoorstel dat zeg maar de nota half oktober-december komt de reserve voorzieningen aanpassing. En de concept nota ter bespreking in de auditcommissie in januari, februari 2020. Ik neem aan dat dat 2021 moet zijn. En vaststelling in de raad 2021. En ik denk ook, net als wat de vorige spreker zei, dat we dat beter in bestuur en middelen kunnen bespreken. Omdat je toch al gauw ook een politieke discussie kan krijgen. Dus dat is mijn eerste opmerking, om dat in B&M terug te laten komen. Even een algemene vraag over die kosten van de Passion die in Dordrecht zijn opgevoerd. Dat had op een andere manier gemoeten dan is nu gebeurd. Ik ga dat nu allemaal niet even herhalen. En ook zijn er onttrekkingen geweest van 100 ton op de acquisitie. Geen strategische investeringen in de reserves, dat had ook anders gemoeten. Mijn vraag is dan, als je dat constateert, wat moet je dan als raad ... Zeg maar, wat kun je daar mee doen? Want het is dus, op een andere manier had dat gemoeten, die onttrekkingen zijn niet, ik weet niet of je kan zeggen rechtmatig geweest. Hoe kan je dat nog corrigeren? Wat kun je daarmee doen? Dat wil ik even buiten de politiek even houden, gewoon een technische vraag.

De heer Hagort: Ik ga proberen daar ook een technisch antwoord op te geven, voor zover dat kan. Maar het zit hem linksom of rechtsom zit het hem in de formulering van de doelomschrijving van de desbetreffende deelreserve. U geeft daar of in een eerder stadium of zo dadelijk bij de nieuwe nota een akkoord op die doelomschrijvingen, of al een eerder akkoord. En wat de accountant heeft opgenomen als bevinding is dat in ieder geval in zijn optiek de uitgaven, nou ja, net een beetje tegen de doelstelling aan hebben geschuurd of daar overheen zijn gegaan. En daar zit nu toch ergens in de strakheid van de formulering, waar het in ieder geval voor u vanuit uw rol duidelijk is van: dit kan niet en dat moet ook niet gebeuren. Dus het technische antwoord zit hem in de formulering van de doelomschrijving.

De voorzitter: Voor iedereen die mij nu ziet lachen, dat ging niet over het verhaal. Dat ging over een opmerking die de commissiegriffier maakte. Mevrouw Van der Berg, verder akkoord met de aanpak en de procedure?

Mevrouw Van der Berg: Sorry. Dat ik vind dat het naar bestuur en middelen moet begin volgend jaar?

De voorzitter: Dat vraag ik u niet. De vraag bij dit stuk is of u kunt instemmen met de aanpak en de procedure. En ja, het stuk komt uiteindelijk bij de commissie bestuur en middelen binnen als behandelvoorstel. En dan kan u dus besluiten of u het in bestuur en middelen wil doen of alsnog in de auditcommissie.

Mevrouw Van der Berg: Oké.

De voorzitter: Yes?

Mevrouw Van der Berg: Yes.

De voorzitter: Ik zie mijnheer Van der Meer, dat die een interruptie heeft. Ik ben benieuwd op wie, gaat uw gang.

De heer Van der Meer: Nou, eigenlijk op de opmerking van mevrouw Van der Berg dat het in de commissie bestuur en middelen moet. Dat geeft mij aanleiding tot een vraag aan de heer Hagort. Want ik heb toch goed begrepen dat deze nota inderdaad geen keuzes maakt over hoeveel er in welke reserve moet zitten en dat soort zaken, of welke reserves er überhaupt gecreëerd moeten worden. Maar dat het meer gaat over hoe ze gepresenteerd worden, meer de technische kant van de zaak. Of zie ik dat verkeerd? Ik denk dat wij als auditcommissie moeten praten over: is de informatievoorziening helder? Is de systematiek helder? En over de inhoud moet natuurlijk bestuur en middelen praten.

De heer Hagort: Ja, ik denk dat u het goed samenvat. Of de aanpassing van een nota reserves en voorzieningen parallel gepaard moet gaan met een zoektocht naar incidenteel geld, dat vind ik een ander vraagstuk en vanuit een andere behoefte voortkomen dan nu de actualisatie van de nota. Want u noemt dat technisch, dat is grotendeels ook technisch. Ik vind hem wel iets verder gaan dan technisch, zeker omdat

je inderdaad ook goed nadenkt over doelomschrijvingen die er niet altijd goed instaan, heroverweegbaarheid van die doelstellingen. Maar ik denk dat u begrijpt wat ik bedoel, dat de vraag rondom heroverweegbaarheid vanuit een bezuinigingsoptiek echt een wezenlijk andere is.

De voorzitter: Oké, volgens mij is dat helder. Dan hebben we iedereen gehad. Mijnheer Van der Meer, bedankt u daar ook voor. Ik weet niet, kan de ambtelijke ondersteuning de chat eigenlijk, o jawel, want mijnheer Besseling zit er ook in. Uitkijken, jongens. Dan kunnen wij dit te zijner tijd weer terug laten komen in de auditcommissie, dus de technische variant. En als u daar op een andere manier over wil debatteren, dan kan u het ook op een andere manier agenderen. Dit is voldoende zo, dan gaan we over naar punt 6.

6. Vaststellen begroting 2021 (2626685)

De voorzitter: Dat is het vaststellen van de begroting 2021. En wij bespreken dat hier natuurlijk niet inhoudelijk, maar in kwalitatieve zin. Wat een mooie opmerking zo. En daarbij is de vraag: sluit de geboden informatie aan op de behoefte van de raad? Nou, dat is een hele brede vraag op zich. En ik hoop dat u hem op zich niet zo breed gaat beantwoorden. Maar we gaan een test doen bij mijnheer Wringer, gaat uw gang.

De heer Wringer: Ja, dank voorzitter. Nee hoor, we houden het kort. In kwalitatieve zin gaan wij akkoord met de begroting 2021. We vinden het fijn dat het voortborduurde op de voorgaande jaren, dat maakt de vergelijking wat makkelijker. Daarnaast hebben we natuurlijk net een inspraakuurtje gehad wat duidelijkheid gaf. En we kunnen altijd nog technische vragen stellen, mochten we er niet uitkomen. Dus ja, op dit moment zijn we tevreden over de begroting 2021. Dank u.

De voorzitter: Kijk, dat is een mooie aftrap, dank u wel. Dan gaan we naar de VVD.

De heer Van der Net: Dank u, voorzitter. Ja, nee, gezien ook wat we hiervoor al gehoord hebben natuurlijk is de toekomst vrij onzeker. En wij gaan akkoord met de begroting zoals die op dit moment is ingediend, waarvan we wel gaan denken van: wat het wordt volgend jaar, dat weten we helaas nog steeds niet. Maar ik mag geen politiek bedrijven in dit gremium toch, voorzitter? Nee, dat vind ik heel moeilijk.

De voorzitter: Nee, en zeker u niet mijnheer Van der Net. Nee hoor, grapje. Prima, dus u gaat akkoord. Dat is mooi.

De heer Van der Net: Ja hoor, voorzitter.

De voorzitter: Dan gaan we over naar het CDA.

De heer Oostenrijk: Ja, voorzitter. Ik kan op dit moment, in tegenstelling tot de heer Van der Net, nog niet inhoudelijk akkoord gaan met de begroting. Want die gaan we nog allemaal bespreken. Maar in technische zin wel.

De voorzitter: Ik wil net zeggen, daar gaat het om. Kwalitatief technische zin. Dank u. GroenLinks.

De heer Van der Meer: Ja, voorzitter, ik vind het erg moeilijk om op dit moment een categorische uitspraak te doen over de vraag of de begroting in de informatiebehoefte van de raad voorziet. De informatiebijeenkomst, de inloopbijeenkomst eerder vanavond, heeft mij in elk geval een stukje verder geholpen. We gaan nog technische vragen stellen. Maar het zou kunnen dat we later tot de conclusie komen dat we bepaalde gewenste informatie toch niet in de begroting staat. Maar op dit moment heb ik geen commentaar.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Boersma, oftewel CU/SGP.

De heer Boersma: Ja, voorzitter, dank u. Ik heb zelf de begroting nog niet in die mate gelezen dat ik kan beoordelen of die kwalitatief goed is. Dat ten eerste. We hebben wel in de fractie het er even kort over gehad en ik heb gevraagd van: als er nog opmerkingen zijn die ik mee moet nemen naar de auditcommissie, dan geef ik die door. Ik heb vanuit de fractie geen opmerkingen gehad, dus ik ga ervanuit dat dat een positief signaal is. Dus wat dat betreft, wat er op dit moment ligt is volgens mij qua vormgeving en qua informatie die nodig is voldoende.

De voorzitter: Dank u wel. Het valt me wel een beetje tegen hoor, dat u de begroting nog niet helemaal goed gelezen heeft. Maar goed.

De heer Boersma: Ja, helaas. Dat is altijd een uitdaging, dat weet u.

De voorzitter: Ik ken hem. Mijnheer Wisker, VSP.

De heer Wisker: Ja, voorzitter, dank u wel. Voorzitter, een heldere en duidelijke begroting waarop wij op een ander moment gaan schieten. Dank u wel.

De voorzitter: Dat belooft wat. PvdA.

Mevrouw Van der Berg: Ja, voorzitter, daar kan ik een beetje bij aansluiten. Ik heb hem ook nog niet goed bekeken. Maar op dit moment akkoord en we komen inhoudelijk daar later op terug.

De voorzitter: Dat lijkt mij helemaal goed. Nou, dan kan ik dus concluderen dat voor dit moment die begroting in kwalitatieve, wat een woord, kwalitatieve zin voldoende heeft in ieder geval. En technische vragen kunnen inderdaad tot de 20^e geloof ik gesteld worden, volgende week dinsdag, en daar krijgt u dan ook nog netjes antwoord op. Dan kan u dat allemaal gebruiken ter voorbereiding op de inhoudelijke behandeling. Goed, dan gaan wij over naar punt 7.

7. Voorbereiden volgende vergadering

De voorzitter: Dat is het voorbereiden van de volgende vergadering. Er ligt hier bij mij een voorstel om de komende vergadering te verplaatsen naar donderdag 3 december. Ik

weet niet waar die op stond. Ik kijk even naar de heer Bakker. Hij stond op 2 december en dat is op een woensdag. En op die dag staat er een themabijeenkomst in de planning. Ik meen over veiligheid.

De heer ...: Nee, over lobbyen.

De voorzitter: Oh, lobbyen. O ja, dat was mijn vrije avond, dat weet ik alweer. Dus de vraag is of die naar donderdag 3 december kan, of dat u wellicht liever heeft dat die naar woensdag 16 december gaat. Wie biedt?

De heer Wringer: Voorzitter, op 3 december is er ook een extra commissie grote projecten. Dus misschien is 16 december ...

De voorzitter: O ja, dat is slordig. Dat ben ik zelf even vergeten, mijnheer Wringer. Dank u wel, want dat zou voor mij lastig voorzitten worden dan. Dus, 16 december doen dan maar? 16 zie ik. Mijnheer Boersma, ja, kijk nou niet zo moeilijk mijnheer Boersma. Gaat uw gang.

De heer Boersma: Nee, ik had hem op 7 uur staan. Wij hebben ook wel eens van die auditcommissies die we in een uur er door rammen. Maar dan ga ik ervanuit dat we verwachten dat we deze niet in een uur kunnen doen. Denk ik toch? Want anders zouden we hem een uurtje ervoor kunnen doen.

De voorzitter: Als die naar de 16e gaat, de 16e is op een woensdag. Dan kan er gewoon een avondvergadering zijn.

De heer Boersma: Dan kan die er ook in een uur door. Dat is prima, ja.

De voorzitter: Oké. Even kijken, geen bezwaar van de heer Van der Meer, 16, 16. Nou, dat lijkt me dan dus de 16e. Mogelijke onderwerpen, daar staat sowieso die informatieveiligheid van het ENSIA, waar we het daarstraks over hadden bij de behandelvoorstellen. En de bovenwijkse voorzieningen, die hebben we doorgeschoven. Dus dat staat er in ieder geval op. ik weet niet of iemand nog een briljant idee heeft. Als u dat nu niet heeft, maar misschien vannacht badend in het zweet wakker wordt wel, dan kan u dat even op de mail zetten.

TENSLOTTE

8. Rondvraag en sluiting

De voorzitter: Goed, dan gaan wij over naar punt 8, dat is de rondvraag. Heeft iemand nog iets voor de rondvraag? Toelichting over kaders et cetera.

Mevrouw Van der Berg: Ja, voorzitter, waar we het net over gehad hebben.

De voorzitter: Ja, wellicht kan dat inderdaad. Maar daar gaan we eerst even naar kijken, want dat moet uitgewerkt worden natuurlijk. Over die tolerantiegrenzen en dergelijke. Dus de commissiegrieffier die houdt dat in de gaten. En als dat mogelijk is, dan kunnen

we dat toevoegen. Oké, goed punt. Niemand zie ik verder. Wanneer? 16 december, mijnheer Van der Net. Is dat leuk? Ja, geeft niet hoor. Mijnheer Noldus, die zal dan misschien weer aansluiten, dat weet ik ook niet. Heb ik nog wel even een vraag aan u als commissie bij de rondvraag. Dat is nogmaals met betrekking tot het auditplan. Dat daar de mogelijkheid wordt geboden, die heeft u gehad, maar ik kan me ook voorstellen dat u bepaalde informatie even op u wil laten inwerken. Dat u dus iets toe kan voegen of ergens een accent op kan leggen. En mocht u dat alsnog willen, geen enkel probleem, want dat kan u gewoon aan de heer Bakker doorgeven. En die zorgt er dan voor dat dat verwerkt wordt en doorgegeven wordt. Oké, verder echt niemand? Weet je, jongens, het is heel triest, we zitten hier gewoon nog in vergadering op een tijdstip dat de cafés de laatste 12 minuten van hun bestaan hebben voor de komende periode. En we mogen er niet eens nog snel naar binnen. Dus we zijn drooggelegd, maar goed, we hebben in ieder geval elkaar nog. Ik wens u allemaal nog een prettige nachtrust.

CONCEPT